Pomorski system opieki nad zdrowiem psychicznym dzieci i młodzieży

dr n. med. Izabela Łucka
Konsultant wojewódzki
ds. psychiatrii dzieci i młodzieży

Struktura systemu opieki zdrowotnej

- Zespoły leczenia środowiskowego – opieka domowa
- Poradnie Zdrowia Psychicznego – leczenie ambulatoryjne
- Oddziały Dzienny Psychiatryczny dla dzieci i młodzieży – leczenie psychiatryczne, rehabilitacyjne w ramach dziennego pobytu,
- Oddziały ogólno psychiatryczne dla dzieci i młodzieży - leczenie stacjonarne
- Oddziały psychiatryczne specjalistyczne np. leczenia zaburzeń nerwicowych – leczenie stacjonarne
- Oddziały sądowo-psychiatryczne dla młodzieży – leczenie stacjonarne, postanowienie Sądu
- Ośrodki Terapii dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu – leczenie ambulatoryjne
- Ośrodki Terapii Uzależnień dla młodzieży – leczenie ambulatoryjne i stacjonarne
- Hostele

Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży?

- Zespół leczenia środowiskowego
- Poradnia Zdrowia Psychicznego
- Oddział Dzienny Psychiatryczny
- Łóżka na Oddziale stacjonarnym szpitala psychiatrycznego (gwarantowane dla danego Centrum)

Świadczeniodawcy NFZ 2018-2023

- PZP – Gdynia - 1, Gdańsk – 3, Sopot – 1, Słupsk – 2, Chojnice – 1, Kościerzyna – 1, Żukowo – 1, Tczew – 1
- Poradnia dla osób z autyzmem – Gdańsk, Słupsk
- Oddział Dzienny Psychiatryczny dla dzieci i młodzieży – Gdańsk Nowy Port
- Oddział Psychiatryczny dla młodzieży – Gdańsk, Starogard Gdański, Chojnice
- Oddział Psychiatryczny dla dzieci – Gdańsk
- Oddział sądowo-psychiatryczny o wzmocnionym zabezpieczeniu dla młodzieży – Starogard Gdański
- Ośrodki Terapii Uzależnień – Gdańsk, Sopot, Gdynia

Poradnie Zdrowia Psychicznego (2014 r.)

- Liczba porad - 33,55 tysiące;
- liczba porad w pojedynczej PZP - 3,05 tysiąca

  (6 - wśród województw, 4 - w odniesieniu do pracy poszczególnej poradni)
- Według sprawozdania MZ-15 w 2014 roku w województwie wykonano 51,52 tys. porad, w tym
- 18.862 porad lekarskich,
- 12,35 tys. porad psychologa
- 20,31 tys. porad innego terapeuty

Poradnie Zdrowia Psychicznego

- Najwięcej porad wykonano z rozpoznaniami wchodzącymi w skład podgrupy Zaburzenia hiperkinetyczne i zaburzenia zachowania.
- Najwięcej porad na jednego pacjenta wykonano z rozpoznaniem Zaburzenia odżywiania.
- Liczba porad na jednego pacjenta w województwie wyniosła 5,16.
- Mediana czasu oczekiwania do poradni wyniosła 107 dni.

Poradnie Zdrowia Psychicznego

- Odsetek porad lekarskich w województwie (w analizowanej poradni, niezależnie od rozpoznania) wyniósł 49%, w Polsce było to 47%.
- Odsetek porad psychologicznych w województwie (w analizowanej poradni, niezależnie od rozpoznania) wyniósł 23%, w Polsce było to 33%.
- Udział psychoterapii w województwie wyniósł 25%, w Polsce było to 17%

Psychoterapia

- Odsetek sesji psychoterapii indywidualnych wśród wszystkich sesji psychoterapii w województwie (w analizowanej poradni, niezależnie od rozpoznania) wśród porad lekarskich wyniósł 98%. W Polsce było to 89%.
- Odsetek sesji psychoterapii rodzinnych w województwie wśród wszystkich sesji psychoterapii wyniósł 2%. W Polsce było to 9%.
- Udział porad psychologicznych diagnostycznych w województwie wśród porad psychologicznych wyniósł 32%. W Polsce było to 30%

Pacjenci

- W województwie pomorskim 5,48% wszystkich pacjentów odbyło swoje wizyty tylko u jednego świadczeniodawcy.
- 88,21% pacjentów pojawiało się u 3 lub więcej świadczeniodawców.

- W Polsce odsetki te wyniosły odpowiednio 85,69% oraz 6,28%.

Oddział dzienny psychiatryczny dla dzieci i młodzieży

- W roku 2014 w województwie pomorskim przyjęto 0,1 tys. (100) pacjentów na oddziale dziennym psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży (najniższy wynik, podobnie jak w lubelskim)
- W kraju liczba ta wyniosła 3,6 tys.
- Najczęstsze rozpoznania to Zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i pod postacią somatyczną oraz zaburzenia afektywne

Leczenie stacjonarne

- Najliczniejszą grupą pod względem liczby hospitalizacji - zbiór rozpoznań ICD-10 - Zaburzenia hiperkinetyczne i zaburzenia zachowania.
- Hospitalizacje z takimi rozpoznaniami stanowiły 20.68% wszystkich hospitalizacji
- Hospitalizacje stanowiące zakończenie procesu leczenia -26,1%
- Wypisy na własne żądanie, stanowiły 4,2%
- Hospitalizacje zakończone skierowaniem do innego szpitala - 4,8%

Problem samobójstw i samookaleczeń?

- W 2014 roku w pomorskim zanotowano 159 prób samobójczych (5 wynik w kraju)

- W Polsce 2016 roku – w grupie osób do 18 roku życia próbę samobójczą podjęło 475 osób, zgonem zakończyły się 103 próby
- Według danych Komendy Głównej Policji (KGP) w 2017 roku co 47 minut dochodziło do zachowania (zamachu) samobójczego. W grupie wiekowej 13-18 lat odnotowano 587 prób samobójczych oraz 115 samobójstw

- Samobójstwa stanowią drugą po wypadkach i śmiertelnych urazach przyczynę zgonów dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 19 lat.
- Szacuje się, że w Polsce rocznie próbę samobójczą podejmuje 4- 5 tysięcy osób w wieku rozwojowym, z czego ok. 350 kończy się śmiercią

- Najczęstsze przyczyny: przewlekła choroba psychiczna, nieporozumienia rodzinne, przewlekła choroba somatyczna, kalectwo

Zasoby

- Organizacje Pozarządowe
- Organizacje Pożytku Publicznego
- Programy Miejskie
- Programy finansowane z grantów europejskich
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne

Postulaty

- Koordynacja działań psychiatrów dziecięco-młodzieżowych z systemem edukacji (MEN) oraz wsparciem społecznym (Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej).
- Wprowadzenie obowiązku zatrudniania psychologów i psychoterapeutów oraz prowadzenia psychoterapii w placówkach opiekuńczych i resocjalizacyjnych.
- Poprawa efektywności pracy centrów pomocy rodzinie, prowadzenie przez nie pomocy wychowawczej i poradnictwa dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i niewydolnych wychowawczo poprzez asystentów rodzinnych, dysponujących odpowiednim przygotowaniem i wystarczającym zakresem czasu.
- Usprawnienie pracy sądów rodzinnych i opieki kuratorskiej, gdyż cześć pacjentów zajmuje miejsca w lecznictwie psychiatrycznym, oczekując na decyzje sądu dotyczącą ich miejsca pobytu.
- Wprowadzenie zadań z zakresu terapii rodzin i profilaktyki niedostosowania społecznego do zadań poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz ułatwienie dostępu do psychologa szkolnego.
- Stworzenie zachęt finansowych i organizacyjnych dla tworzenia centrów zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży dostosowujących ofertę terapeutyczną do indywidualnego pacjenta i jego aktualnych potrzeb oraz możliwości, łączących kompleksową ofertę opieki środowiskowej, ambulatoryjnej, dziennej i stacjonarnej).